

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
Rotel 060205

DOM
2013-02-13
Stockholm

Mål nr
F 2429-12

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Umeå tingsrätt, mark- och miljödomstolen, dom 2012-02-22 i mål nr F 1071-11, se bilaga A

KLAGANDE

Kuivakangas skifteslags samfällighetsförening
c/o B-E H.

Ombud: Å. P.

MOTPARTER

1. K. B.

2. H. Ö.

SAKEN

Klander av föreningsstämmobeslut

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

1. Mark- och miljööverdomstolen avvisar den av Kuivakangas skifteslags samfällighetsförening först i Mark- och miljööverdomstolen åberopade omständigheten, dvs. att föreningen av förbiseende inte tagit med en röst för ansvarsfrihet. Mark- och miljööverdomstolen avvisar även den bevisning som åberopats till stöd för detta, röstlängd, fullmakt och närvarolista.

2. Mark- och miljööverdomstolen fastställer mark- och miljödomstolens domslut i överklagade delar.

Dok.Id 1045158

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50

E-post: svea.avd6@dom.se
www.svea.se

Telefax
08-561 675 59

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00-15:00

3. Mark- och miljööverdomstolen avslår Kuivakangas skifteslags
samfällighetsförenings yrkande om ersättning för rättegångskostnader i Mark- och
miljööverdomstolen.

YRKANDEN M.M. I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Kuivakangas skifteslags samfällighetsförening (samfällighetsföreningen) har yrkat att mark- och miljödomstolens dom vad gäller punkt 3 i domslutet ska upphävas. Samfällighetsföreningen har vidare yrkat ersättning för sina rättegångskostnader i mark- och miljödomstolen och i Mark- och miljööverdomstolen.

K. B. och H. Ö. har bestritt ändring.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Samfällighetsföreningen har, utöver det den anfört i mark- och miljödomstolen, tillagt i huvudsak följande.

Vid sammanställningen av avgivna röster begicks av misstag några fel. Vid renskrivningen föll rösten för fastigheten Y, om 1,91 procent, bort. Fastigheten ägs av B. K. Rösten var en ja-röst. Det har således fattats ett beslut om ansvarsfrihet för styrelsen.

Att föreningen av misstag tappat bort en röst vid frågan om ansvarsfrihet, när en separat sammanställning gjordes, är att likställa med ett räknefel. I denna typ av mål är det viktigt att det blir materiellt riktiga avgöranden. Röstlängden är urkunden som åberopats tidigare. Motparterna var med på stämman och visste om att den rösten avgavs. En ursäktlig omständighet är också att det är en stor förening med en röstlängd på 33 sidor och då är det lätt att ett namn kan falla bort. Om den borttappade rösten inte får räknas utan omständigheten avvisas har samfällighetsföreningen inte fått en rättvis rättegång enligt Europakonventionen.

Mark- och miljödomstolen har inte beaktat att ansvaret är individuellt för styrelseledamöterna. Det krävs ett väsentligt intresse som står i strid med föreningens och det måste rimligen vara fråga om en ekonomisk skada som en ledamot vållat föreningen. När föreningen prövar frågan om ansvarsfrihet bör de som röstar mot ansvarsfrihet veta på vilken grund de gör detta, dvs. vilken åtgärd är det man är

missnöjd med och vilka i styrelsen som är ansvariga för detta. Det kan finnas reservationer och ledamöter som inte varit med på styrelsebeslut och därför inte överhuvudtaget drabbas av någon eventuell ansvarstalan och de har därmed inte något eget ekonomiskt intresse att bevaka. Mark- och miljödomstolen har inte prövat om kravet på väsentligt intresse är uppfyllt och de klagande har inte heller angett på vilket sätt kravet på väsentligt intresse är uppfyllt.

Samfällighetsföreningen har rätt till ersättning för sina rättegångskostnader.

Samfällighetsföreningen har som ny bevisning i Mark- och miljööverdomstolen åberopat kopia av röstlängd, fullmakt för U. S. att föra B. K:s talan vid årsmötet samt närvarolista.

K. B. och H. Ö. har, utöver det de anfört i mark- och miljödomstolen, tillagt i huvudsak följande.

En uppdaterad fastighetsförteckning/röstlängd har inte funnits på åratat. Fullmakter bifogas aldrig till årsmötesprotokollet för att styrka röstningsutfallet. Den nu inlämnade handlingen kan vara en efterhandskonstruktion och behöver inte vara äkta. Alla närvarande styrelseledamöter och revisorer har på alla årsmöten alltid röstat ja för sin egen ansvarsfrihet vilket är emot lagen om förvaltning av samfälligheter. Följande styrelseledamöter har skrivit under förvaltningsberättelsen och balansrapporten för 2010 utan att reservera sig: B-E. H., P. R., L. S., J. H., K. M., A. N. och G. C.

Kostnaderna för att anlita ombudet Å. P. bör beslutsfattaren själv personligen stå för. Det finns varken några årsmötesbeslut eller styrelsebeslut att anlita ombud. B-E. H. fattade beslutet ensam.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Mark- och miljööverdomstolen har avgjort målet utan huvudförhandling med stöd av 50 kap. 13 § tredje stycket rättegångsbalken.

Frågan om avvisning

Enligt 50 kap. 25 § tredje stycket rättegångsbalken, som enligt 4 kap. 1 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar ska tillämpas i Mark- och miljööverdomstolen, får en part i högre instans åberopa nya omständigheter och nya bevis till stöd för sin talan endast om han gör sannolikt att han inte kunnat åberopa omständigheten eller beviset i underinstansen eller annars haft giltig ursäkt att inte göra det. Samfällighetsföreningen har först i Mark- och miljööverdomstolen åberopat att samfällighetsföreningen av förbiseende inte tagit med en röst för ansvarsfrihet samt har åberopat ny bevisning i form av röstlängd, fullmakt och närvarolista till styrkande av detta. Mark- och miljööverdomstolen finner inte att samfällighetsföreningen har gjort sannolikt att den inte har kunnat åberopa omständigheten och bevisen vid mark- och miljödomstolen. Det samfällighetsföreningen anfört innebär inte heller att den haft giltig ursäkt att inte ha åberopat omständigheten och bevisen vid mark- och miljödomstolen. Samfällighetsföreningen ska därför inte tillåtas att åberopa omständigheten och bevisen först i Mark- och miljööverdomstolen.

Frågan om jäv för styrelseledamöter och styrelsesuppleanter att fatta beslut om ansvarsfrihet

En samfällighetsförening är enligt 17 § lagen (1973:1150) om förvaltning av samfälligheter (samfällighetslagen) en bildad sammanslutning, som kan förvärva rättigheter och ikläda sig skyldigheter och vars medlemmar utgörs av delägarna i samfälligheten. En sådan förening liknar en ekonomisk förening och samfällighetslagen hänvisar i vissa delar till bestämmelser i lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar.

I lagen om ekonomiska föreningar anges i 7 kap. 3 § att en medlem inte själv eller genom ombud får rösta i fråga om, såvitt är relevant här, hans befrielse från skadeståndsansvar. En sådan bestämmelse saknas i samfällighetslagen, men det anges i 36 § samfällighetslagen att en styrelseledamot inte får ta befattning med angelägenhet i vilken han har ett väsentligt intresse som strider mot föreningens. Det anges i 54 § angivna lag att bestämmelserna i 13 kap. lagen om ekonomiska föreningar om skyldighet för styrelseledamot att ersätta skada även gäller för samfällighetsföreningar.

Enligt 6 kap. 1 § fjärde stycket lagen om ekonomiska föreningar jämställs styrelsesuppleanter med styrelseledamöter.

Samfällighetsföreningen har invänt att K. B. och H. Ö. inte har angett på vilket sätt kravet på väsentligt intresse är uppfyllt. I denna fråga gör Mark- och miljööverdomstolen följande bedömning. Ansvarsfrihet prövas och beviljas individuellt för varje styrelseledamot och inte kollektivt för styrelsen som organ, men beslutet i detta fall avser *styrelsen*. Av 7 kap. 3 § lagen om ekonomiska föreningar följer då enligt ordalydelsen att alla medlemmar som är styrelseledamöter också är jäviga i frågan om beslut om ansvarsfrihet. Mot denna bakgrund är enligt Mark- och miljööverdomstolens mening styrelseledamöterna jäviga enligt 36 § samfällighetslagen. Styrelseledamöterna borde inte ha deltagit i beslutet.

Styrelsesuppleanter jämställs som sagt med styrelseledamöter och bör således även de anses ha ett väsentligt intresse i frågan. I SvJT 1928 ref. s. 37 fann dock Svea hovrätt att styrelsesuppleanter, som inte hade fungerat som styrelseledamöter, inte var jäviga att delta i beslut om ansvarsfrihet. I dåvarande föreningslag från 1911 var det för jävsfrågan avgörande om beslutet gällde en förvaltningsåtgärd för vilken medlemmen var ansvarig. Nuvarande lag om ekonomiska föreningar anknyter istället till frågan om befrielse från skadeståndsansvar för den enskilde medlemmen. Avgörande är om styrelsesuppleanterna tjänstgjort i ordinarie ledamots ställe.

Mark- och miljödomstolen har i denna fråga angett att styrelsesuppleanterna kan ha deltagit i beslut under verksamhetsåret och att de därför inte borde deltagit i beslutet. Mark- och miljööverdomstolen instämmer inte i denna bedömning. Visserligen kan det inte vara nödvändigt att det i det enskilda fallet ska påtalas en intressekonflikt, men det måste ändå vara klarlagt att styrelsesuppleanterna faktiskt deltagit i arbetet under verksamhetsåret.

Det får anses åligga K. B. och H. Ö. att bevisa att styrelsesuppleanterna har tjänstgjort i ordinarie ledamots ställe och därmed inte borde ha deltagit i beslutet om ansvarsfrihet.

I mark- och miljödomstolen förde K. B. och H. Ö. talan inte bara om att punkten 5 i protokollet från föreningsstämman skulle undanröjas, utan även att punkten 4 skulle undanröjas. Punkten 4 avsåg godkännande av bl.a. förvaltningsberättelsen för 2010. Till stöd för sin talan gav de in förvaltningsberättelsen för 2010 och de har i Mark- och miljööverdomstolen anfört att det av förvaltningsberättelsen framgår att de två styrelsesuppleanter, P. R. och J. H., som sedan deltog i röstningen om ansvarsfrihet, hade skrivit under förvaltningsberättelsen utan att reservera sig. Mark- och miljööverdomstolen finner att K. B. och H. Ö. därigenom har visat att styrelsesuppleanterna har tjänstgjort under verksamhetsåret och att de därmed har haft ett väsentligt intresse i frågan om beviljande av ansvarsfrihet.

Mark- och miljööverdomstolen instämmer alltså i mark- och miljödomstolens bedömning vad gäller frågan om jäv. Överklagandet ska därmed avslås och mark- och miljödomstolens domslut fastställas.

Rättegångskostnader i mark- och miljödomstolen

Mark- och miljööverdomstolen instämmer i mark- och miljödomstolens bedömning att frågorna som K. B. och H. Ö. förlorat är av mindre betydelse. Skäl saknas därför att låta de betala någon del av samfällighetsföreningens rättegångskostnader. Även i denna del ska alltså överklagandet avslås och mark- och miljödomstolens domslut fastställas.

Rättegångskostnader i Mark- och miljööverdomstolen

Samfällighetsföreningen är förlorande part i Mark- och miljööverdomstolen. Enligt huvudregeln i 18 kap. 1 § rättegångsbalken ska samfällighetsföreningen därför stå för sina egna rättegångskostnader. Yrkandet i den delen ska därmed avslås.

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen

DOM

F 2429-12

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B

Överklagande senast den 2013-03-13

I avgörandet har deltagit hovrättsrådet Roger Wikström, tekniska rådet Cecilia Undén, hovrättsrådet Malin Wik och tf. hovrättsassessorn Anna Hempel, referent. Domen är enhällig.

Föredragande har varit Åsa Talvik.

UMEÅ TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2012-02-22
meddelad i
Umeå

Mål nr F 1071-11

KÄRANDE

1. K. B.

2. H. Ö.

SVARANDE

Kuivakangas skifteslags samfällighetsförening
c/o B-E. H.

Ombud: Å. P.

SAKEN

Klander av beslut fattade på föreningsstämma den 31 mars 2011

DOMSLUT

1. Yrkandet om extern revision av föreningen tio år tillbaka i tiden, talan såvitt den avser jaktarrenden och debitering av moms samt yrkandet om att tillsätta syssloman *avvisas*.
2. Yrkandet om att upphäva beslut fattade under punkten 4 *ogillas*.
3. Föreningsstämmans beslut under punkten 5 *upphävs*.
4. Föreningen ska stå för sina egna rättegångskostnader i målet.

Mark- och miljödomstolen erinrar om att denna dom gäller även för medlem eller rättighetshavare som inte har fört talan, 53 § fjärde stycket lagen (1973:1150) om förvaltning av samfälligheter.

Dok.Id 156730

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 138 901 04 Umeå	Nygatan 45	090-17 21 00 E-post: mmmd.umea@dom.se www.domstol.se	090-77 18 30	måndag – fredag 09:00-12:00 13:00-15:00

BAKGRUND

Kuivakangas skifteslags samfällighetsförening (föreningen) har hållit föreningsstämma den 31 mars 2011. I anslutning till föreningsstämman höll även Kuivakangas skifteslags *Intresseförening* årsstämma. H. Ö. och K. B.

har väckt talan om klander mot vissa beslut fattade på respektive föreningsstämma. Mark- och miljödomstolen har den 13 juni 2011 överlämnat målet F 1073-11 som avser klandertalan mot intresseföreningen till Haparanda tingsrätt, då mark- och miljödomstolen i sådana mål inte är behörig domstol.

YRKANDEN M.M.

H. Ö. och K. B. har yrkat att fattade beslut under punkterna 4 och 5 i protokollet från föreningsstämman ska undanröjas. Protokollet bifogas denna dom i relevanta delar (protokoll jämte protokollsbilaga nr 5) som bilaga 1. De har också yrkat på extern revision tio år tillbaka i tiden som ska bekostas av föreningen. De invänder emot att föreningen säljer jaktarrenden varje år och att moms debiteras utan att föreningen är momsregistrerad och anför att en syssloman borde tillsättas för att bringa ordning i föreningens räkenskaper.

Av protokollet framgår att under punkten 4 har styrelsens verksamhetsberättelse, styrelsens ekonomiska berättelse samt revisorernas berättelse för år 2010 föredragits. Efter redovisningar av kundfordringar och leverantörsskulder lades berättelserna med godkännande till handlingarna.

Av protokollet framgår vidare att under punkten 5 har stämman beslutat om ansvarsfrihet för styrelsen för år 2010. Röstsiffrorna var 19,49 andelar för och 10,89 andelar emot ansvarsfrihet.

Föreningen har bestritt käromålet och yrkat ersättning för sina rättegångskostnader med 15 000 kr avseende ombudsarvode.

VAD PARTERNA HAR ANFÖRT

H. Ö. och K. B. har till stöd för sin talan i huvudsak anfört följande.

Punkten 4

Beslutet under punkten 4 är felaktigt eftersom den ekonomiska berättelsen innehåller ekonomiska oegentligheter. Kundfordringar på 20 052,25 kr är förfalskade/påhittade, vilket medför att hela den ekonomiska redovisningen är felaktig. De redovisade fordringarna härrör från 10 år gamla rättegångskostnader mot H. A., B. B. och H. Ö. som ingen av dem känner igen och ingen faktura har heller skickats till berörda. Inga påminnelser har skickats och fordringarna är preskriberade.

Punkten 5

Beslutet är felaktigt eftersom hela den närvarande styrelsen och revisorn röstade för ansvarsfrihet. På grund av ej uppdaterad röstlängd kan även andra felaktigheter finnas. De som röstat för sin egen ansvarsfrihet, vilken fastighet de innehar och deras röstetal är följande:

Namn	Fastighet	Andelstal
B. E. H. (ordf.)	W och X	1,9 (0,95+0,95)
A. N. (v. ordf.)	Y	1,64
E. H. (led.)	Z	0,95
J. H. (suppl.)	Å	1,27
K. M. (led.)	Ä	0,72
P. R. (suppl.)	Ö	0,95
T. P. (revisor)	A och B	2,3 (1,27+1,03)

Därtill röstade även H. Y. med stöd av fullmakt från M. B. för fastigheten C, emot ansvarsfrihet men detta har inte noterats i stämмо-protokollets bilaga 5a. Fastighetens andelstal är 1,91. När rösterna för ansvarsfrihet rannsats för jäviga röster och den icke noterade rösten för C lagts till är resultatet 9,96 andelar för ansvarsfrihet och 12,8 andelar emot.

De anser att föreningens rättegångskostnader ska betalas av de beslutsfattare som beslutat att anlita ombud. Ombudskostnaderna är också oskäligt höga.

Föreningen har anfört i huvudsak följande.

Punkten 4

Fordringarna består i huvudsak av krav på obetalda rättegångskostnader mot bl.a. H. Ö. De ska regleras enligt domarna och ränta löper hela tiden.

Punkten 5

Den som röstar om ansvarsfrihet på stämman är fastighetsägare och röstar i den rollen. Oavsett om styrelseledamöter får delta i omröstningen eller inte har det inte haft någon betydelse för utgången av omröstningen, eftersom majoritet för ansvarsfrihet ändå förelegat. Inte heller har det någon betydelse för frågan om ev. skadeståndskrav mot styrelsen eftersom minoritetsreglerna för sådana krav är tillämpliga i detta fall.

Det föreligger inga motstående intressen mellan föreningen och de fastighetsägare som är styrelseledamöter och som har röstat för ansvarsfrihet på stämman. Revisorerna ingår inte i styrelsen.

Det framgår inte uttryckligen av lag eller stadgar att styrelsen inte får rösta såsom har skett. Det finns bara ett HD-avgörande som klargör att en röstning om ansvarsfrihet är att anse som en ekonomisk fråga och de särskilda röstreglerna ska användas. Det står uttryckligen att röstbegränsningen bara omfattar styrelseledamot och möjligen tjänstgörande suppleant och att angelägenheten måste vara av väsentligt intresse. Regeln är på individnivå och avser inte styrelsen som kollektiv. Något sådant väsentligt intresse i strid mot föreningens har kärandena inte åberopat. Respektive styrelseledamot kan träffas av helt olika ansvarstalan beroende på vad de varit med om att besluta. Därför måste kärandena åberopa vilket väsentligt intresse som avses.

Föreningen har förklarat att en röst som avgivits med stöd av fullmakt för M. B. har fallit bort vid renskrivning av anteckningarna. Föreningen vitsordar därför att fastigheten C röstat *emot* ansvarsfrihet för styrelsen och att fastighetens andelstal uppgår till 1,91.

DOMSKÄL

Anser medlem i samfällighetsförening, vars rätt berörs, att beslut som fattats på föreningsstämma inte tillkommit i behörig ordning eller att det strider mot lagen om förvaltning av samfälligheter (1973:1150, SFL), annan författning eller stadgarna, får han enligt 53 § första stycket SFL klandra beslutet genom att väcka talan mot föreningen hos mark- och miljödomstolen.

Yrkanden som avvisas av domstolen

Något beslut om jaktarrenden har inte fattats på stämman. Det har inte heller fattats något beslut om att debitera utgående moms. Eftersom inga sådana beslut fattats på stämman finns heller inga sådana beslut att pröva i domstolen. Talan såvitt avser dessa frågor ska därför avvisas. Frågor om att tillsätta syssloman prövas inte av mark- och miljödomstolen utan av länsstyrelsen. Yrkandet om detta ska därför avvisas. Det finns ingen laglig grund för domstolen att besluta om någon extern revision av föreningen. Yrkandet om detta ska därför avvisas.

Stämmans beslut under punkten 4 - redovisning

Angående beslutet under punkten 4 kan domstolen inte i en klandertalan pröva de bakomliggande dispositioner och beslut av styrelsen som räkenskaperna grundar sig på. Däremot kan domstolen pröva om föreningsstämmans beslut att godkänna redovisningen överensstämmer med lag eller föreningens stadgar (se RH 2008:56).

Den invändning som kändena gjort avser att en fordran på rättegångskostnader från ett tidigare mål om klander mot föreningen har tagits upp i redovisningen. Det har inte påståtts att betalning har skett till föreningen. När en domstol dömt en part att ersätta en motparts rättegångskostnader är en sådan dom verkställbar när den har

vunnit laga kraft. Ränta löper från dagen för avgörandet till dess betalning sker. Det krävs inte att den som ska erhålla ersättningen skickar någon faktura, att betalning ska ske framgår direkt av domen. Om betalning inte sker är det upp till betalningsmottagaren (i det här fallet föreningen) att avgöra om åtgärder ska vidtas för att driva in fordran. Den som fått rätt till ersättning enligt domen kan ansöka om verkställighet direkt hos Kronofogden om betalning inte sker. När betalningsansvaret är solidariskt kan var och en av de förpliktade krävas på hela beloppet.

Mark- och miljödomstolen bedömer att kärandena inte har anfört något som visar att föreningsstämmans godkännande av verksamhetsberättelsen, ekonomiska berättelsen samt revisorernas berättelse strider mot lag eller föreningens stadgar. Käromålet ska därför ogillas i denna del.

Stämmans beslut under punkten 5 – ansvarsfrihet

På en föreningsstämma får en medlem eller annan inte själv eller genom ombud eller som ombud delta i behandlingen av en angelägenhet vari han äger ett väsentligt intresse som strider mot föreningens, se 48 § SFL. Frågan är om denna bestämmelse innebär att en enskild ledamot inte får rösta i fråga om ansvarsfrihet för sig själv.

Frågan om ansvarsfrihet är av betydelse bland annat för möjligheten att kunna föra talan om skadestånd mot en styrelseledamot för att denne orsakat föreningen skada, se närmare om detta bl.a. 54 § SFL och 13 kap. 5 § lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar. Mot denna bakgrund är det uppenbart att en styrelseledamot objektivt sett måste anses ha ett väsentligt eget intresse i frågan om ansvarsfrihet, för att på så sätt kunna undvika att drabbas av skadeståndsskyldighet, och att ledamoten därför, på grund av jäv, varken får rösta eller på annat sätt delta i behandlingen av frågan om ansvarsfrihet för sig själv. Detsamma gäller för styrelsesuppleanter, eftersom de under verksamhetsåret kan ha deltagit i styrelsens arbete. Det är inte nödvändigt att det i det enskilda fallet ska påtalas en intressekonflikt för att en styrelseledamot ska vara jävig att rösta om ansvarsfrihet för sig själv, en sådan ordning vore mycket svår att tillämpa på en pågående föreningsstämma.

Mark- och miljödomstolen bedömer att styrelseledamöterna och styrelsesuppleanterna B. E. H., A. N., E. H., J. H., K.

M. och P. R. inte borde ha röstat i fråga om ansvarsfrihet.

En revisor ingår inte i styrelsen och omfattas därför inte av stämmans beslut om ansvarsfrihet för styrelsen. Det är inte heller på annan grund visat att revisorn T. P. haft ett väsentligt intresse som strider mot föreningens och att han därmed inte skulle ha röstat i fråga om ansvarsfrihet. Det har därför inte förelegat något hinder för honom att rösta i fråga om ansvarsfrihet.

Vid röstning på föreningsstämma har varje närvarande röstberättigad medlem en röst (huvudtalsmetoden). I fråga om ansvarsfrihet ska medlemmarnas röstetal däremot beräknas efter delägarfastigheternas andelstal (den modifierade andelstalsmetoden) om medlem begär det, se 49 § SFL och NJA 2001 s. 848. Av stämmoprotokollet, bilaga 1, framgår att den modifierade andelstalsmetoden använts.

Med tillämpning av denna metod finner mark- och miljödomstolen att röstningen utfallit på följande sätt. Från de 19,49 andelar som i stämmoprotokollet anges ha röstat för ansvarsfrihet ska borträknas styrelseledamöternas röster, vilka enligt ingiven röstlängd uppgår till 7,43 andelar. Röstetalet för ansvarsfrihet ska därmed vara 12,06 andelar. Föreningen har vitsordat att behörig företrädare för fastigheten C på stämman röstade *nej* till ansvarsfrihet för styrelsen och att fastighetens andelstal uppgår till 1,91 andelar. Till de 10,89 andelar som i stämmoprotokollet anges ha röstat mot ansvarsfrihet ska därför läggas 1,91 andelar. Röstetalet mot ansvarsfrihet ska därmed vara 12,8 andelar. Vid denna beräkning har föreningsstämman således röstat *nej* till ansvarsfrihet.

Mark- och miljödomstolen anser att frågan om ansvarsfrihet inte behandlats på ett rättsenligt sätt vid föreningsstämman den 31 mars 2011 och att kändens yrkande om att upphäva det klandrade beslutet att bevilja styrelsen ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2010 därför ska bifallas (jfr Hovrätten för Västra Sveriges dom den 17 december 2008 i mål T 3865-07).

Rättegångskostnader

Föreningen har yrkat ersättning för rättegångskostnader avseende ombudsarvode. Eftersom kärandenas talan bifalls endast delvis kan föreningen ha rätt till ersättning. Det huvudsakliga arbete som motpartsombudet kan ha lagt ned avser dock frågan om jäv för styrelseledamöter, i vilken föreningen har förlorat. Föreningen har därför inte rätt till ersättning för kostnader för arbete i denna del. Det som kärandena förlorat är av så liten betydelse att domstolen anser att det inte finns skäl att enligt 18 kap. 4 § rättegångsbalken ersätta föreningen för kostnader i övriga delar. Föreningen ska därför stå för sina egna rättegångskostnader i målet. Vid denna bedömning finns inte skäl att ta ställning till rimligheten i yrkat belopp.

Kärandena har inte framställt något yrkande om ersättning för sina egna rättegångskostnader i målet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (DV 425)

Överklagande senast den 14 mars 2012.

Helén Leijon

Lars-Göran Boström

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Helén Leijon och tekniska rådet Lars-Göran Boström. Föredragande har varit beredningsjuristen Magnus Norberg.